

**TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI
İZMİR ŞUBESİ**

AFETLERİN GÖLGESİNDE YAŞAMI VE SUYU KORUMAK İÇİN MÜCADELEYE DEVAM EDİYORUZ.

Yaşamın temel kaynağı olan Suyun önemine dikkat çekmek amacıyla, 1992 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda kabul edilmesinden bu yana, her yıl farklı temalarla değerlendirilen 22 Mart Dünya Su Günü'nün 2023 yılı Teması; "Ortaklıklar ve İşbirliği Yoluyla Değişimi Hızlandırmak" olarak belirlendi.

Günümüzde 1,6 milyar kişinin ekonomik su kıtlığı çektiği, yani su kaynaklarının iyi yönetilememesi nedeniyle yeterli ve sağlıklı suya ulaşamadığı dünyamızda, 2030 yılında dünya nüfusunun %40'lık bir bölümünün su kısıtı ile karşı karşıya kalacağı öngörülmekte...

Yıllık tüketilebilir su potansiyeli ise 112 milyar m³ olan ülkemizde kişi başına tüketilebilir su potansiyeli 1.519 m³ civarında olup, bu değer "su azlığı" yaşanan bir ülke olduğumuzu ve bu değerın 2030 yılında 1000 m³ olacağı öngörülmekte, "su fakiri" ülkeler sınıfında olduğumuzu göstermektedir.

Hem Dünya hem de ülkemiz için mevcut su kaynaklarının durumu, temiz ve sağlıklı suya erişimde yaşanan sıkıntılar ve yaşanan afetler birlikte değerlendirildiğinde köklü bir değişime ihtiyacımız olduğu açık. Bu değişimi gerçekleştirmek için tüm paydaşların ortaklıkları ve işbirlikleri önem taşıyor. Ancak bu süreçte tüm canlılar için yaşamın sürdürülebilirliğini sağlamak için değişimin suyun yönetiminden sorumlu kurumlardan başlaması gerekiyor.

6 Şubat'ta yaşadığımız büyük depremin yıkıcı etkileri devam ederken Adıyaman, Şanlıurfa ve Malatya illerinde yaşadığımız seller ile kayıplarımız arttı. Gerek yaygınlığı gerekse sonuçları itibarıyla son yıllarda yaşanan en büyük felaketlerden biri olan depremde hayatını kaybedenlerin yakınlarına sabır, yaralılara şifa ve tüm ülkemize baş sağlığı diliyoruz. Bilimsel gerçekleri dikkate almayan, deprem riskini göz ardı ederek yerleşim alanları belirleyen, yapılaşma kararları alan, kamu arazilerini, tarım ve orman arazilerini, toplanma alanlarını sermayenin yararına imara açan, kamusal denetim yetkisini kullanmayan tüm merkezi ve yerel idarelerin bu yıkımda sorumluluğu olduğu unutulmamalıdır.

Doğa olaylarının benzer şekilde afetlere dönüşmemesi için betona ve ranta dayalı kentleşme ve büyüme politikalarının terk edilmesi, kamusal denetimin etkin kılınması ve kentlerimizin doğayla uyumlu ve afetlere dirençli hale dönüştürülmesi gerekmektedir.

Deprem sonrasında temiz içme ve kullanma suyuna erişimin sağlanamaması, duş, tuvalet vb. ihtiyaçların giderilmemesi ile birlikte oluşan çevre ve sağlık riskleri, suyun yaşamsal önemini bir kez daha hatırlatmıştır.

Her yıl Su Gününde kurumların gerçekleştirdiği faaliyetlerde suyun yaşamsal önemi vurgulanmasına karşın su miktar ve kalitesine yönelik artan tehditler; kısıtlı su kaynaklarımızın ve mevcut kirliliğin görmezden geldiğini göstermektedir. Ülkemizdeki kentleşme, sanayi, madencilik, tarım ve diğer yatırım süreçleri ile ilgili politika ve uygulamalara baktığımızda; arazi planlamasının yapılmadığı, orman alanları, doğal karakteri korunması gereken alanlar, meralar, tarım alanları ve sulak alanların kaybedildiği, vassının yitirildiği, doğal varlıklarımızın tahrip edilerek yok edildiği "ekolojik yıkım" olarak tanımladığımız bir süreçte; 25 su havzasında yüzeysel sularımızın yaklaşık %70'inin, yeraltı sularımızın %40'ının kirliliği olduğu bilimsel veriler ve kamunun raporları ile ortaya çıkmaktadır.

**TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI
İZMİR ŞUBESİ**

Nüfus artışı, kentleşme, sanayileşme, doğal varlıkların kontrolsüz tüketimi, ormansızlaşma ile birlikte ve buna bağlı olarak ortaya çıkan iklim değişikliği süreçlerinin getirdiği baskılar nedeni ile su kısıtlılığının artması, kaynakların tükenmesi, kirlilik, aşırı doğa olayları Dünyada ve ülkemizde de yaşam için tehdit oluşturmaktadır.

Çevre Mühendisleri Odası İzmir Şubesi olarak her yıl hazırladığımız İzmir Su Raporları ile kentimizde su yönetimine ilişkin veriler ile birlikte, kentlerimizde su yönetimine ilişkin görüş ve önerilerimizi de paylaşıyoruz.

Ülkemizdeki sanayi ve nüfusun yoğun ancak su kaynaklarının kısıtlı olduğu büyük kentlerimize yönelik planlama süreçlerinde, tarım ve orman alanlarının kaybedildiği, sanayi ve konut alanlarına dönüştürüldüğü, alan kullanımına yönelik çeşitli faaliyetlere verilen izinler ile birlikte gelen nüfus yükü değerlendirildiğinde, bu çevresel yükü karşılayacak su kaynaklarımızın olmadığı ortadadır.

Ülkemiz ve tüm kentlerimizde olduğu gibi İzmir'de de su havzalarının, su kaynaklarının çok daha etkili biçimde korunmasına, temiz ve sağlıklı su ihtiyacını karşılamak üzere akılcı yatırımlara ve yeni su kaynaklarına acilen ihtiyaç vardır. İlgili kurum ve kuruluşlar mevcut su kaynaklarını en iyi şekilde yönetirken, gelecek için alternatif su kaynaklarını elde etmek için gerekli yatırımları geç olmadan yapmalıdır.

Kentimizde ise içme suyu arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfus % 72, Atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfus % 99 olarak görülmektedir. İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde gerekli içme ve kullanma suyu, barajlar ve yeraltı suyu kuyularından sağlanmaktadır. İZSU verilerine göre, 2022 yılında temin edilen suyun yaklaşık % 54 ü yeraltı, yaklaşık %46 sı yüzeysel su kaynaklarından sağlanmıştır. İzmir Kentinin su ihtiyacını karşılayan kaynakların miktar ve kalite olarak sürdürülebilirliğinin sağlanması, korunması büyük öneme sahiptir. Yüzeysel ve yeraltı su kaynaklarımızın bulunduğu bölgelerde alan kullanımına yönelik baskılar ve kirlilik tehdidinin yanında iklim değişikliğinin getireceği süreçlere de kentin hazır olması gerekmektedir.

2022 yılı nüfus verilerine göre nüfusu yaklaşık 4 milyon 462 bin 056'ya ulaşan İzmir'de, İZSU Genel Müdürlüğü tarafından atıksu arıtma hizmetleri kapsamında 2022 yılında 40 tanesi biyolojik, 6 tanesi doğal ve 23 tanesi ileri biyolojik atıksu arıtma yöntemi ile arıtım yapan ve günlük toplam kapasitesi 951.743,00 m3 olan toplam 69 atıksu arıtma tesisi faaliyet göstermiştir. Atıksu arıtma tesislerinde arıtılan atıksuyun %97 si ise Avrupa standartlarında arıtım yapan ileri biyolojik atıksu arıtma tesislerinde arıtılmış, kalan yaklaşık yüzde 3'ü biyolojik ve doğal arıtma tesislerinde arıtılmıştır. İzmir halen, 23 ileri biyolojik atıksu arıtma tesisi ile ülkemizde Avrupa standartlarında arıtım yapan en fazla tesise sahip olan kent olduğu gibi, ülkemizde kişi başına Avrupa standartlarında en fazla atıksu arıtımının gerçekleştirildiği kenttir.

Arıtma Tesisleri ve yatırımları ile TÜİK verileri kapsamında başarılı olan İzmir, kentin yoğun yapılaşmasına ve planlanamamasına yetişemeyen altyapı eksiklikleri ile de karşı karşıyadır. Kentin altyapı yatırımlarının yapılaşma sürecine yetişemediği kentin yöneticileri tarafından da ifade edilerek altyapı kaynaklı koku sorununa yönelik planlamalardan bahsedilirken, kentin yapılaşma ve kontrolsüz büyüme sürecinde altyapı yetersizliklerinin planlanmadığı, altyapı ve arıtma tesislerinin kentleşme sürecinde kapasitelerinin yetersiz

**TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI
İZMİR ŞUBESİ**

kaldığı gerçeğini de unutmamak gerekir. Artan nüfus yoğunluğu karşısında altyapı tesislerinin revize edilmesi, yeni tesislerin planlanması ve mevcut tesislerinin en iyi şekilde yönetilmesine ilişkin süreçler önem taşımaktadır.

Alternatifi olmayan tek madde olarak tanımlanan suyun tüm dünyada kısıtlı miktarda olduğu ve temiz su miktarının her geçen gün azaldığı artık bilinen bir gerçektir. İzmir in içinde bulunduğu havzaların su potansiyeline yönelik çalışmalar İzmir'in su sıkıntısı ve su kıtlığı ile karşı karşıya kalacağını göstermektedir. Bu durum, İzmir'de su yönetiminin önemini ortaya koymaktadır.

İlgili kurum ve kuruluşlar mevcut su kaynaklarını en iyi şekilde yönetmeli, gelecek için alternatif su kaynaklarını elde etmek için gerekli yatırımları geç olmadan yapmalıdır. Temiz suların evsel veya endüstriyel amaçlı kullanılmasından sonra oluşan atıksuların arandıktan sonra yeniden kullanılması, tarım ve sanayi amaçlı kullanılan suyun doğru ve etkin kullanımı ve yönetimi ile enerji yönetimi su yönetiminin olmazsa olmaz bir parçası olarak düşünülmeli ve konunun uzmanı olan kişiler ile Su Yönetimi süreci planlanmalı, kentin planlanmasına yönelik planlar ve yatırımlarda su yönetimi süreci de dikkate alınmalıdır.

Yeterli suya sahip olamadığı için kilometrelerce ötedeki Gördes Barajı'ndan yüksek maliyet ve işgücü harcanarak su temin etmeye çalışan İzmir; gelecekteki su kaynağı olan Çamlı Baraj Havzasında altın madenciliğinin getirdiği kirlilik riski ile karşı karşıyadır. Kentte su yönetiminden sorumlu kuruluşlar olan İZSU ve DSİ gelecekteki su kaynakları için farklı yaklaşımlar sergilemektedir. İzmir Büyükşehir Belediyesi ve İZSU, Çamlı Barajını zorunluluk olarak görürken, DSİ Baraj yapımını öngörmemektedir. Kentin Su Yönetiminden sorumlu iki kuruluş politikaları İzmirliyi sağlıklı suya ulaşma konusunda tehlikede bırakmaktadır. Bununla birlikte maden işletmesinin mevcut hali ile yarattığı kirlilik mahkeme kararları ve bilirkişi raporları ile ortaya konmasına, iptal edilen ÇED kararlarına rağmen; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından ÇED Kapasite Artışına ilişkin ÇED süreci yeniden yürütülmüş ve ÇED Olumlu Kararı yenilenmiştir. Efemçukuru, İzmir Kenti Yerel Yönetimi tarafından Kentin Su Kaynağı olarak tanımlanmaya devam ederken, tüm itirazlara rağmen Merkezi İdareler tarafından kirlilik riski ile baş başa bırakılmıştır.

Manisa'ya içme-kullanma suyu sağlamak üzere inşaatı devam eden Gürdük Barajı ve İzmir kentine içme-kullanma suyu sağlanması planlanan Başlamış Barajı olmak üzere, bölgenin en büyük iki kentine hizmet verecek olan Başlamış Çayı havzasında, Gördes'te Nikel Madeni İşletmesinin yarattığı riskler devam ederken, madenin kapasite artışı talebi onaylanmıştır. Ayrıca, yıllık 1 milyon ton sülfürik asit üretecek olan sülfürik asit fabrikası için de ÇED süreci de olumlu tamamlanmıştır. Konuyla ilgili olarak Odamızın da davacı olduğu hukuki süreç devam etmektedir.

Havzalarımızda su kalite ve miktarına yönelik değerlendirmeler; su kaynaklarımızın karşı karşıya bulunduğu çevresel risklerin yönetilemediği ve acil planlama ve yönetim süreçleri gerçekleştirilemezse geri dönüşü mümkün olmayan noktalara ilerlediğinin de bir göstergesidir. Kentimizin İçme suyu kaynağı olan

**TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI
İZMİR ŞUBESİ**

Tahtalı Baraj Havzası, İZSU Yönetmelikleri ile koruma altında tutulmaya çalışılırken, havzadaki kentleşme ve sanayi baskısı, mevzuat değişiklikleri ile koruma kapsamının yumuşatılmasına neden olurken yaşam kaynaklarımızın da bu baskılara feda edilmesinin önünü açacaktır.

Madencilik faaliyetlerinin yarattığı çevresel riskler ve bu projelere verilen ÇED Olumlu kararları ile ilgili Odamızın da içerisinde bulunduğu hukuki süreçler devam ederken diğer taraftan işletmelerin yarattığı olumsuz etkiler de devam etmektedir.

Verimli tarım arazilerimiz, su havzalarımız, ormanlarımız, korunması gereken doğal alanlarımız; mevcut ve açılması planlanan çevresel riski son derece yüksek olan tesislerin baskısı altındadır.

Mevcut durumu ile karanlık bir tablo olarak karşımıza çıkan su yönetimi; İklim Değişikliğinin getirdiği diğer olumsuz süreçlerle de su kaynaklarımızın korunmasının ne kadar önemli olduğunu bir kez daha göz önüne sermektedir. İklim olaylarındaki değişimler, yağış ve sıcaklık rejimi değişiklikleri, sel, afet, kuraklık süreçleri ile kentlerimiz altyapı eksiklikleri ile su kaynaklarımız da büyük risk altındadır.

Ülkemizde yürütülen politika ve yasal mevzuat değişiklikleri ile; doğal varlıklarımızın, tarım alanları, orman alanları, meralar, sulak alanlar, su havzaları ve diğer korunması gereken alanlardaki yapılaşma ve rant baskısı nedeni ile koruma amaçlı yürütüldüğü ifade edilen düzenlemelerin tam tersi sonuçlar yarattığı görülmektedir.

Son dönemde Maden Yönetmeliği ve Korunan Alanların Tespit, Tescil Ve Onayına İlişkin Usul Ve Esaslara Dair Yönetmelikte yapılan değişikliklerle birlikte su havzalarımız ve korunması gereken alanlarımız üzerindeki baskı ve kirlilik riski artacaktır.

Çevre Mühendisleri Odası İzmir Şubesi olarak yaşamımızı, suyumuzu korumak için mesleki ve kamusal sorumluluğumuz içinde mücadeleye devam ediyor ve tekrarlıyoruz.

- Suyun, tüm canlıların yaşamı için vazgeçilmez doğal bir hak olduğu unutulmamalıdır.
- Suyu "doğal hak" olmaktan çıkarıp, "ticari bir mal" haline getirerek sermayeye, küresel piyasaya açan politikalardan vazgeçilmelidir.
- Betona ve ranta dayalı kentleşme ve büyüme politikaları terk edilmelidir.
- Kentlerimiz doğayla ve iklimle uyumlu, afetlere dirençli hale dönüştürülmelidir.
- Su havzalarının korunması sürecinde kentleşme, sanayi, tarım, madencilik ve diğer faaliyetlerde alan kullanımlarının değişmesi, ormansızlaşma ve bu faaliyetlerin getirdiği çevresel risklerin de yönetilmesi gerekmektedir.
- Kentleşme, sanayi, madencilik ve diğer faaliyetlerin alan seçimi planlanması ve denetim süreçleri de en önemli bileşenlerdendir. Planlama, yönetim ve denetim sürecine ilave olarak, suyu en çok kullanan tarım ve sanayi sektöründe de kontrolsüz tüketimin önüne geçilmesi, ürün ve üretim

**TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI
İZMİR ŞUBESİ**

desenin su ihtiyacına göre planlanması, suyun yeniden kullanımı, proseste dönüşüm, arıtılmış atıksuların değerlendirilmesine yönelik süreçlerin değerlendirilmesi, yapılar ve planlamalar ölçeğinde su tüketimini azaltacak tedbirler ile birlikte, yağmur suyu hasadı gibi yöntemler ile suyun verimli kullanımına yönelik çalışmalar geliştirilmelidir.

- Kamu mülkiyeti temelinde örgütlenmiş, ulusal planlama çerçevesinde yerel kalkınmayı hedefleyen, her bireyin suya erişimine olanak sağlayan, eşitsizlikleri de ortadan kaldırarak, doğayla barışık yatırımı önemseyen ulusal su politikaları hayata geçirilmelidir.
- Suyun yönetiminden sorumlu kurumlar koordinasyon ve işbirliği içerisinde çalışmalıdır.
- Tüm kurumlarda; Çevre Mühendisliği mesleği başta olmak üzere ilgili diğer meslek disiplinlerinden oluşan liyakatli kadrolar ile bilim ve mühendislik temelinde proje ve uygulamalar geliştirilmelidir.

Yurttaşlarımızın esenliğini ve doğal varlıkların korunmasını esas alan yönetim ve çevre politikalarının hayata geçirilmesi konusundaki kararlığımızı bir kez daha kamuoyu ile paylaşıyoruz.

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası İzmir Şubesi